

NÄFSBY SKOLA
Hammarlands kommun, Åland

Arbetsplan

Läsåret 2025–2026

NÄFSBY SKOLA

Fastställd av utbildningsnämnden 29.9.2025

Innehåll

Inledning.....	2
1 Verksamhetsidé och värdegrund.....	2
1.1 Målsättningar för läsåret.....	4
2 Skolvisa uppgifter	4
2.1 Elevantal och klasser	4
2.2 Ledning, lärare och personal	4
2.3 Läsårets och skoldagens arbetstider	5
3 Trivselstadga	6
4 Undervisningsarrangemang.....	8
4.1 Undervisning utanför skolan	8
4.2 Helhetsskapande undervisningsarrangemang.....	9
4.3 Särskilda undervisningsarrangemang	10
4.4 Flexibel undervisning	11
4.5 Undervisning i särskilda situationer	12
4.6 Distansundervisning.....	12
5 Stöd för lärande och skolgång	14
5.1 Allmän pedagogiskt stöd	15
5.2 Specialpedagogiskt stöd	16
5.3 Mångprofessionellt stöd	16
6 Elevrådsarbete och elevdelaktighet	17
7 Timfördelning	19
7.1 Kursplaner tillvalsämnen	20

Inledning

I enlighet 12 § del III i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola ska alla grundskolor på Åland göra upp en arbetsplan inför varje läsår. I arbetsplanen ska innehållet för skolans undervisning och fostran preciseras och tydliggöras samt de metoder skolan använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen, förordningen och läroplanen beskrivas. Arbetsplanen sammanställs av rektorn eller föreståndaren i samråd med lärarna och den ska godkännas av den ansvariga nämnden i kommunen och tillställas landskapsregeringen för kännedom. Elevrådet ska få ta del av arbetsplanen och övriga planer och dokument innan de godkänns och få möjlighet att påverka de delar som direkt berör deras vardag.

I enlighet med ÅLP21 ska följande ingå i arbetsplanen:

- Beskrivning av skolans verksamhetsidé och värderingar
- Målsättningar för läsåret
- Trivselstadga (ordningsregler och kriterier för ansvar och samarbete)
- Förtydligande av skolspecifika undervisningsarrangemang under det kommande läsåret
- Beskrivning över hur helhetsskapande undervisning kommer att genomföras
- Beskrivning av distansundervisning
- Beskrivning av elevrådsarbete och elevers delaktighet
- Skolans timfördelning (enligt LR:s mall)
- Språkprogram
- Kursplaner för tillvalsämnen (enligt LR:s mall)
- Kontaktuppgifter och läraruppgifter

Följande ska vara digitalt tillgängligt på kommunens eller skolans hemsida eller liknande och uppdateras årligen:

- Elevhälsoplan (beslut nr 29 U2, ÅLR2021/837)
- Antimobbningsplan där förebyggande arbete mot mobbning ingår samt en beskrivning över hur arbetsgången går till vid eventuell mobbning/kränkning och en årsuppdaterad ansvarsfördelning i arbetsgången.
- Likabehandlingsplan
- ANDTS-plan (beslut nr 29 U2, ÅLR2019/31)
- Plan för hur samarbetet och övergången från barnomsorg till skola organiseras
- Plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder (beslut nr 30 U2, ÅLR2021/434)

1 Verksamhetsidé och värdegrund

Grundskolans grundläggande uppgift är att undervisa och skapa förutsättningar för elevens lärande. Hemmet har det huvudsakliga ansvaret för barnets uppfostran men grundskolans fostrande verksamhet stöder hemmen och vårdnadshavarna i att främja barnets utveckling och lärande samt att stärka elevens sociala färdigheter och sunda självkänsla. Det ligger i varje lärares uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i skolan förverkligas. Alla som arbetar på Näfsby skola reflekterar över sin egen del som påverkare i skolan och tar till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för grundskolan på Åland.

På Näfsby skola arbetar vi tillsammans och systematiskt med en beprövad erfarenhet för att alla elever ska må bra och nå sina och utbildningens mål. Vi vill ge våra elever en kvalitativ kunskapsgrund som

stärker deras självkänsla och självförtroende, utvecklar deras empatiska förmåga och tolerans för olikheter samt väcker intresse och uppmuntran till ett livslångt lärande.

I Näfsby skola ser vi samarbete med andra som en grundsten i vårt arbete. Genom kooperativa arbetssätt skapar vi en gemenskap som bidrar till en positiv arbetsmiljö där eleverna utvecklas och ser vinningen i att arbeta tillsammans.

Vi vill att vår skola skall vara en plats där trygghet, samarbete och omsorg har hög prioritet. Kunskapssynen i Näfsby skola grundar sig i beprövad erfarenhet och aktuell forskning där ett dynamiskt tankesätt visar att vi alla är i utveckling och förändring. Där vi tillsammans breddar våra synsätt och perspektiv och på så sätt lägger vi en grund för ett kreativt öppet sätt att se på utveckling och lärande. Vi vill utmana varandra att tänka nytt och utvecklas tillsammans där allas olikheter ses som styrkor och där misstag är en del av den lärande processen.

Vi vill att våra elever i Näfsby skola ska känna en trygghet och stolthet över att vara en del av det åländska öriket och på så sätt skapa förståelse, tolerans och öppenhet för alla människor, oavsett kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning eller annat skäl har lika värde.

För att skapa ett samarbetsklimat och nå vår vision arbetar vi systematiskt med värdegrundsarbete enligt principen "jaget", "laget" och "skolan".

Minst två gånger per termin träffas hela personalen för det gemensamma värdegrundsarbetet. Mellan träffarna ges uppgifter för att stärka och upprätthålla strukturen i arbetet. Vi använder oss av ett verktyg i form av en "peppbok" där tankar och reflektioner samlas. Korta återkopplingar sker under allpersonalmöten som ordnas en gång per månad.

För att ta ett gemensamt grepp inleds läsåret med en heldag med fokus på värdegrundsarbete. I år arbetar vi med personalens utveckling och lärande samt gemensamma spelregler för vår verksamhet.

För att systematisera vårt utvecklingsarbete ytterligare kommer lärarna vara indelade i följande ansvarsgrupper:

- Elevdelaktighet- och utemiljögruppen
- Läs- och kulturgruppen
- Välbefinnandegruppen

Alla vuxna vid Näfsby skola är en del av vår verksamhet och viktiga för att skapa en positiv skolmiljö för våra elever. Den övriga personalen har därför, även de en viktig roll i ansvarsgrupperna.

1.1 Målsättningar för läsåret

Alla grundskolor ska inför varje nytt läsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i skolans hela verksamhet under läsåret. Skolans specifika målsättningar kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i skolans interna utvärdering eller långsiktig pedagogisk planering.

I Näfsby skola fortsätter vi med temat välbefinnande och elevdelaktighet genom våra temadagar och arbete med medveten elevdelaktighet.

Läsåret 2025–2026 startar Näfsby skola sin satsning på att stärka elevernas läsning, läsförståelse och språkmedvetenhet. Det vävs in i all undervisning och är ett distriktsomfattande arbete som planeras under fler läsår.

2 Skolvisa uppgifter

2.1 Elevantal och klasser

Åk 1a	13st
Åk 1b	14st
Åk 2	16st
Åk 3	10st
Åk 4a	12st
Åk 4b	13st
Åk 5	20st
Åk 6	16st
Totalt:	114 elever

2.2 Ledning, lärare och personal

Ledning

Skolföreståndare: Ida Fyrqvist

Vice föreståndare: Emma Åkerholm

Klasslärare

Christina Donning	Åk 1a
Susanne Nygård	Åk 1b
Tommy Höglund	Åk 2
Emma Åkerholm	Åk 3
Sofi Sjöström	Åk 4a
Felicia Sommarlund	Åk 4b
Ewa Johansson	Åk 5
Niklas Wasén	Åk 6
Jenny Hedéer	Speciallärare
Stina Carlsson	Specialklasslärare

Timlärare/ämneslärare

David Helander
Maria Egeland
Kalliope Grammenos
Paulina Emretsson

Tekniskslöjd
Textilslöjd
Musik
Förberedande undervisning (FBU)

Assistenter

Maria Egeland
David Helander
Jessica Blomqvist
Patrik Janson
Sandra Eckerman
Marina Fagerholm
Helena Jansson
Pia Odenborg
Julia Söderman

Städ och kök

Lina Blomqvist	Kock
Elin Holmström	köksbiträde/städ
Lotta Holmström	Städ
Isa Wikström	Städ

All pedagogisk personal vid Näfsby skola kan nås på Wilma eller mailadress:
förnamn.efternamn@saud.ax

2.3 Läsårets och skoldagens arbetstider

Höstterminen inleds:	18.08.2025
Höstlov:	16.10-17.10.2025
Höstterminen avslutas:	19.12.2025
Vårterminen inleds:	07.01.2026
Sportlov:	16.02-20.02.2026
Fortbildningsdag:	23.2.2026
Lovdag i.s.m. påsk	02.04.2026
Lovdag i.s.m. kr.h.dagen	15.05.2026
Vårterminen avslutas:	05.06.2026

Enligt Ålands Landskapsregerings beslut har skoldistriktet "Rätt att avvika från antalet fastställda arbetsdagar med högst en dag i det fall att dagen använts för t. ex fortbildning eller annan därmed jämförbar aktivitet". En fortbildningsdag för distriktets personal planeras den 23.2.2026 med tema "läsning och läsförståelse".

Alla skoldagar inleds kl. 09.00 och avslutas senast kl. 15.00. Varje klass följer sitt eget schema så start- och sluttider kan således variera mellan klasser. Skollunchen serveras i regel kl.10.30 för åk 4–6 och kl.10.50 för åk 1–3. Mellanmål serveras kl.13.00 för de elever som slutar kl. 15.00.

3 Trivselstadga

För att främja den interna ordningen i skolan, ostörda studier samt trygghet och trivsel i skolan ska skolan ha en trivselstadga. Trivselstadgan ingår i arbetsplanen. I trivselstadgan formuleras ordningsregler samt kriterier för ansvar och samarbete.

Elevens förmåga till ansvar och samarbete ska bedömas genom handledande respons på uppförande i relation till de *kriterier som ställts upp i skolans trivselstadga*. Kriterierna för ansvar och samarbete ska grunda sig på skolans målsättningar för fostran, riktlinjerna för skolans verksamhetskultur och ordningsreglerna som ska finnas i arbetsplanen. Eleven och vårdnadshavarna ska få information om grunderna för bedömning av ansvar och samarbete.

Ansvar och samarbete anges i betyget som ett verbalt omdöme vid sidan av den övriga skalan för bedömning. Bedömning av ansvar och samarbete antecknas inte i avgångs- och skiljebetyget.

Ordnings- och trivselregler vid Näfsby skola

- Var artig och visa hänsyn för alla i skolan.
- Använd ett vårdat språk.
- Var rädd om böcker, inventarier och annat material i skolan.
- Kom i tid till lektionen.
- Alla är på skolans område om inte någon vuxen säger något annat.
- Mobiltelefonen är avstängd (ljudlös) i skolan. Mobiltelefonens ägare ansvarar för mobilen.
- Inget godis i skolan.
- Förvara ytterkläder och skor på angiven plats.
- Gå ut på rast om en vuxen inte ger tillåtelse till annat.
- Snöbollskastning är förbjuden.
- Ordningsregler kan inte behandla allt som rör skolan. Rätta dig därför efter vuxnas föreskrifter och tänk på vad som är vettigt, lämpligt och rätt

Kriterier för ansvar och samarbete			
Kriterier för försvarligt	Kriterier nöjaktigt	Kriterier för bra	Kriterier för berömligt
Eleven kan inte uppföra sig i enlighet med skolans och klassens regler och uppvisar ett respektlöst beteende och har en negativ attityd.	Eleven känner till reglerna, men har ibland svårt att följa dem och uppvisar ibland ett respektlöst beteende.	Eleven uppför sig i enlighet med skolans och klassens regler och tar hänsyn och visar tolerans mot andra.	Eleven bidrar aktivt till att upprätthålla arbetsron och trivseln i skolmiljön och bryr sig om sitt eget och andras välmående
Eleven använder ett ovårdat språk.	Eleven använder ibland ett ovårdat språk.	Eleven använder ett sakligt språk	Eleven har ett gott språkbruk
Eleven stör arbetsron och	Eleven stör ofta arbetsron och har	Eleven ger arbetsro och kan samarbeta med andra.	Eleven bidrar till att upprätthålla

samarbetar inte med andra.	svårt för att samarbeta.		arbetsron och tar ansvar för att samarbetet i gruppen fungerar.
Eleven misssköter sina uppgifter och förstör material.	Eleven glömmer ofta att utföra sina uppgifter och tappar sitt material.	Eleven utför sina uppgifter och tar ansvar för sitt material.	Eleven tar ansvar för och värdesätter sina uppgifter och sitt material.
Eleven är upprepade gånger oärlig eller uppför sig våldsamt eller aggressivt.	Eleven visar för det mesta hänsyn.	Eleven är pålitlig och hjälpsam mot andra och uppför sig sakligt och vänligt.	Eleven är pålitlig, hjälpsam och trevlig mot andra.

4 Undervisningsarrangemang

Enligt 6 § del III LL (202:32) om barnomsorg och grundskola kan undervisningen i grundskolan bedrivas i form av allmänundervisning, specialundervisning och träningsundervisning.

Undervisningen ordnas som närundervisning, distansundervisning och som verksamhet utanför skolan. Den huvudsakliga undervisningsformen i grundskolan är närundervisning. De skolspecifika undervisningsformerna under läsåret ska beskrivas i arbetsplanen.

4.1 Undervisning utanför skolan

- Bokstavsfest
- Skolsim
- Studiebesök och museibesök i samband med undervisningen
- Lägerskola med övernattning i åk 5
- Dansundervisning
- Kulturkraft (eleverna får ta del av olika typer av kulturupplevelser i och utanför skolan)
- Vårutflykt åk 1–6 (T.ex. Vikingabyn, Sälkärs fyr eller 4H-gården)
- Skolidrottsdagar
- Hammarlands kommunalbibliotek håller öppet för skolelever under skoltid
- Naturskola
- Samarbete förskola - skola och lågstadiet - högstadiet
- Läspjekt/skrivprojekt
- Friluftsdagar med olika tema
- Kulturbesök med teater, bio och konserter
- Julfest med genrep, samt Lucia med gäster i kyrkan
- Eventuella gudstjänster i samband med högtider*
- Fadderverksamhet mellan de olika årskurserna i skolan 1–4, 2–5, 3–6
- Barnens litteraturdagar, författarbesök
- Polis- och brandmyndigheten samt sjöräddningens besök
- Trafikjoker
- Barnens internet
- Tobaksfri duo
- Skolan kan delta i skolmästerskap och liknande arrangemang under förutsättning att det ordnas utanför skoltid. Skolans personal deltar inte som funktionärer på arbetstid.

*När skolan besöker kyrkan i syfte att ta del av en gudstjänst erbjuds det ett alternativ för de elever vars vårdnadshavare inte samtycker till att deras barn deltar i kyrkans gudstjänster. Alternativet som erbjuds kan vara ute i naturen, innehålla värdegrundsdiskussioner och musik. Målsättningen är att det ska motsvara en gudstjänst men förbli konfessionslöst.

4.2 Helhetsskapande undervisningsarrangemang

För att kunna garantera att alla elever har möjlighet att få ta del av helhetsskapande undervisning ska alla skolor sträva efter att ha *minst ett helhetsskapande lärområde per läsår*. I skolans arbetsplan ska de ämnesövergripande lärområdenas mål och innehåll och hur de förverkligas preciseras. Den tidsmässiga omfattningen av ett lärområde ska planeras så att eleven får tid att fördjupa sig i innehållet och arbeta målinriktat, mångsidigt och uthålligt. Skolorna kan även besluta om andra sätt att göra undervisningen mera helhetsskapande och beskriva dessa i arbetsplanen.

Målet med helhetsskapande undervisning är att göra det möjligt att förstå förhållandet mellan olika fenomen och på vilket sätt de är beroende av varandra. Helhetsskapande undervisning innebär samarbete mellan lärare och ämnesövergripande samarbete. Helhetsskapande undervisning ger eleven bättre möjligheter att kombinera kunskaper och färdigheter från olika läroämnena och att i växelverkan med andra strukturera dem till meningsfulla helheter.

Arbetsperioder då eleven undersöker helheter och kombinerar och undersöker olika vetenskapsgrenar stärker elevens förmåga att uppfatta vilken betydelse det lärda i skolan har för det egna livet och i ett vidare perspektiv för samhället och mänskligheten. Samtidigt får eleven redskap för att vidga och strukturera sin världsbild. Genom helhetsskapande arbetssätt stöds även elevens möjlighet att utveckla de olika nyckelkompetenserna.

Omfattningen och sättet på vilket man förverkligar helhetsskapande undervisning kan variera beroende på elevernas behov och målen för undervisningen. Undervisningen *kan* till exempel genomföras genom att

- studera samma tema parallellt i två eller flera läroämnena samtidigt
- dela in innehåll som hör till samma tema i perioder som följer på varandra
- ordna aktiverande evenemang såsom temadagar, olika tillställningar, kampanjer, och studiebesök
- planera mångvetenskapliga lärområden som omfattar en längre period och flera läroämnena och som kan innehålla ovannämnda helhetsskapande metoder
- skapa helheter där många läroämnena samverkar.

Helhetsskapande undervisning vid Näfsby skola läsåret 2025–2026 – Tema: "Vatten"

I Näfsby skola arbetar vi under läsåret 2025–2026 ämnesövergripande med temat **vatten** i årskurs 1–6. Syftet är att skapa ett meningsfullt lärande där eleverna får utforska samband mellan natur, samhälle och teknik, i enlighet med landskapets riktlinjer för helhetsskapande undervisning.

Övergripande mål

Eleverna ska:

- Förstå vattnets kretslopp och olika former.
- Lära sig begrepp kopplade till vatten och dess betydelse för liv, miljö och samhälle.
- Utveckla ett hållbart tänkande kring vattenanvändning.

- Utforska vatten ur olika ämnesperspektiv (naturvetenskap, samhällskunskap, historia, religion, språk, konst m.m.).
- Träna på samarbete, källkritik och digital kompetens.

Innehåll och aktiviteter

- Vattnets egenskaper, former och kretslopp.
- Djur och växter i vattenmiljöer.
- Vatten i människans vardag och historia.
- Bad- och båtvett, simning och isvett.
- Vatten i religion och kultur.
- Skapande aktiviteter: bild, slöjd, drama, digitala verktyg.
- Experiment, fältstudier och studiebesök (t.ex. reningsverk, Ålands vatten).
- Elevdelaktighet genom egna idéer och temadagar.

Arbetssätt

- Klassöverskridande samarbeten och ämnesintegration.
- Praktiska övningar, sagor, faktatexter och digital dokumentation.
- Drama, rörelse och skapande för att konkretisera abstrakta begrepp.
- Kontinuerlig koppling till nyckelkompetenserna.

4.3 Särskilda undervisningsarrangemang

Undervisningen i grundskolan kan, om det är motiverat för elevens bästa, ordnas på annat sätt än vad som anges i LL om barnomsorg och grundskola. Med hänvisning till vad som i lag benämns som särskilda undervisningsarrangemang kan en elev till exempel börja sin skolgång i årskurs två, bli befriad från ett ämne eller flyttas upp en årskurs. Motiv till att ordna undervisningen på särskilda sätt är

- om eleven till någon del redan har kunskaper och färdigheter som motsvarar grundskolans lärokurs
- om det med hänsyn till elevens förhållanden och tidigare studier är oskäligt att eleven ska genomgå grundskolans lärokurs eller
- om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd.

Innan skolan tillämpar särskilda undervisningsarrangemang ska elevens vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörd. Skolföreståndaren eller skolans rektor fattar beslut om särskilda undervisningsarrangemang i samarbete med elevhälsan, men åtgärderna kräver inte överföring till specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd. Om det är motiverat ska ett åtgärdsprogram upprättas.

Om det finns behov av särskilda undervisningsarrangemang vid Näfsby skola skriver klassläraren en pedagogisk bedömning och ärendet anmälas till skolans elevhälsogrupp. När elevhälsogruppen behandlat ärendet hörs även vårdnadshavarna. På basen av de bakomliggande faktorer som framkommer tar skolledaren ett beslut i samarbete med elevhälsoteamet om särskilda undervisningsarrangemang behövs för eleven. Klassläraren upprättar ett åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammet visas sedan för vårdnadshavarna som godkänner föreslagna åtgärder med att signera åtgärdsprogrammet. Det är viktigt att eleven känner sig delaktig i sitt ärende och med stigande ålder deltar i möten och angelägenheter som rör eleven.

4.4 Flexibel undervisning

Enligt LL om barnomsorg och grundskola kan kommunen ordna flexibel undervisningsform. Med undervisningsformen avses en individanpassad undervisning, lärande och stöd för utveckling som ordnas i enlighet med den allmänna läroplanen. Undervisningen kan ordnas i smågrupper, på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. En elev väljs till flexibel skolgång utgående från en ansökan som eleven eller vårdnadshavaren gör eller på initiativ av skolan. Skolföreståndare eller rektor beslutar om elevens flexibla skolgång. Flexibel skolgång förutsätter inte beslut om mångprofessionellt stöd och anpassad lärokurs men ett beslut om specialpedagogiskt stöd krävs och ett åtgärdsprogram ska upprättas.

Syftet med den flexibla skolgången är att minska avbrotten i grundskoleutbildningen och främja inkludering. Målet är att stärka elevens studiemotivation och livskompetens. Den flexibla skolgången är i första hand avsedd för elever i årskurs 7–9 som underpresterar och har svag studiemotivation och för elever som bedöms vara i riskzonen för att bli utslagna från fortsatt utbildning och arbetslivet. Undervisningen ska präglas av yrkes- och sektorsövergripande samarbete.

Undervisningen i den flexibla skolgången ska ordnas som närundervisning i skolan och i form av handledda studier på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. Studier utanför skolan är en viktig del av den flexibla undervisningsformen. Under dessa perioder har eleven rätt till handledning och undervisning av en lärare. Eleven ska ges uppgifter i enlighet med läroplanen och resultaten ska beaktas vid bedömningen.

Flexibel undervisningsform i första hand är avsedd för elever i årskurs 7–9 kan undervisningsformen i undantagsfall ordnas för elever i årskurs 5 och 6. Det kan används som ett verktyg då den vanliga klassrumsundervisningen inte räcker för att eleven ska lyckas. Eftersom Näfsby skola är en 1–6 skola präglas inte den flexibla undervisningsformen i nuläget av något yrkes- och sektorövergripande samarbete. Undervisningen kan ordnas i grupp eller enskilt och handlar i första hand om att eleven befinner sig på skolans område men tillägnar sig undervisningen på ett mer flexibelt sätt, tex. genom fysisk aktivitet parallellt med kunskapsinhämtning.

Flexibel undervisning ordnas utifrån en ansökan av vårdnadshavarna och/eller på initiativ från skolan. Klassläraren skriver då en pedagogisk bedömning och ärendet anmälas till skolans elevhälsogrupp. När elevhälsogruppen behandlat ärendet hörs vårdnadshavarna. På basen av de bakomliggande faktorer som framkommer tar skolledaren ett beslut i samarbete med elevhälsogruppen om flexibel undervisning behövs för eleven. Om beslut av flexibel undervisning tagits upprättar Klassläraren ett åtgärdsprogram med fokus på elevens återgång till allmänundervisning genom att tydliggöra

arbetsgången med konkreta avstämningsmöten/återkopplingar. Åtgärdsprogrammet visas sedan för vårdnadshavarna som godkänner de föreslagna åtgärderna med att signera åtgärdsprogrammet. Det är viktigt att eleven känner sig delaktig i sitt ärende och med stigande ålder deltar i möten och angelägenheter som rör eleven.

4.5 Undervisning i särskilda situationer

För att ordna undervisning och stöd för en elev som till exempel är allvarligt sjuk eller befinner sig i en svår livssituation förutsätts särskilda åtgärder. Omständigheterna kan bland annat vara att eleven är inskriven på sjukhus, eleven får eftervård i hemmet, eleven är patient inom barn- och ungdomspsykiatri eller att eleven på grund av psykiska eller fysiska hälsoskäl inte kan gå i den egna skolan.

Undervisningen för elever i särskilda situationer sker huvudsakligen utanför skolan och kan även ordnas genom distansundervisning. Huvudmannen för skolan där eleven är inskriven ansvarar för undervisningen. Eleven ska få det stöd som behövs vid övergången till undervisning i särskilda situationer eller återgången tillbaka till sin egen skola.

Undervisning i särskilda situationer är en individuell undervisning som anpassas helt och hållet efter varje elevs behov, förutsättningar och dagsform. Undervisningen beskrivs i ett åtgärdsprogram som görs upp av den ansvariga läraren tillsammans med berörda lärare och personal inom barn- och elevhälsan. Åtgärdsprogrammet ska innehålla en plan för hur eleven ska återgå till allmänundervisningen.

Om undervisning i särskilda situationer tillämpas vid Näfsby skola skriver klassläraren en pedagogisk bedömning och ärendet anmälas till skolans elevhälsogrupp. När elevhälsogruppen behandlat ärendet hörs även vårdnadshavarna. På basen av de bakomliggande faktorer som framkommer och intyg från sjukhus tar skolledaren ett beslut i samarbete med elevhälsoteamet om undervisning i särskilda situationer behövs för eleven. Klassläraren upprättar då ett åtgärdsprogram med fokus på elevens återgång till allmänundervisning genom att tydliggöra arbetsgången med konkreta avstämningsmöten/återkopplingar. Åtgärdsprogrammet visas sedan för vårdnadshavarna som godkänner föreslagna åtgärder med att signera åtgärdsprogrammet. Det är viktigt att eleven känner sig delaktig i sitt ärende och med stigande ålder deltar i möten och angelägenheter som rör eleven. I åtgärdsprogrammet beskrivs planen över hur eleven ska återgå till allmän undervisning.

4.6 Distansundervisning

Med distansundervisning avses en undervisning som man kan ta del av med hjälp av digitala verktyg och där läraren kan finnas med i realtid på en annan plats än den som eleven befinner sig på. Läraren och eleven är inte i samma rum. Distansundervisning ska ges av en lärare anställd av en åländsk skola till en elev i en åländsk skola. Den skola som mottar distansundervisning ska värna om undervisningsgruppens trygghet, säkerhet och välbefinnande samt trygga elevens möjligheter till kommunikation som främjar lärande. Utgående från elevens och gruppens behov ska handledning och övervakning ske enligt samma principer som i andra undervisningssituationer. Den undervisande läraren ansvarar för bedömningen.

Undervisningen i grundskolan kan ordnas som distansundervisning om skolan saknar en behörig lärare i det aktuella ämnet och en sådan inte har kunnat anställas, om distansundervisning objektivt motiveras av ett pedagogiskt mervärde (till exempel ersättande skolor) och för elever som behöver fler utmaningar eller har rätt till undervisning i särskilda situationer. Dessutom är det möjligt att ordna undervisningen som distansundervisning för en eller flera elevgrupper eller enskilda elever i exceptionella situationer då landskapsregeringen eller någon annan myndighet helt eller delvis stängt en grundskola med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar.

Distansundervisning används för att möta elevernas individuella behov, erbjuda undervisning som stöder utvecklandet av särbegåvning, fördjupa det stöd för lärande och skolgång som skolan erbjuder eller sköta undervisningen i undantagssituationer, till exempel då en elev är sjuk under en längre period. Det är möjligt för en åländsk skola att anställa en lärare som ger distansundervisning utan att befinna sig på Åland vilket till exempel kan vara aktuellt för hemspråksundervisning. Distansundervisning främjar jämlika möjligheter för eleverna till en mångsidig och god grundskoleutbildning oberoende av skolans storlek eller läge. Vid distansundervisning ska elevens ålder och förutsättningar beaktas. Lärmiljön ska vara trygg och eleven ska övervakas och handledas enligt samma principer som i andra undervisningssituationer.

Vid distansundervisning är det viktigt att se till att eleven har daglig interaktion med den undervisande läraren, att undervisningsmetoderna är anpassade till situationen och eleven. Det är även viktigt att eleverna har möjlighet till social samvaro samt att en känsla av tillhörighet skapas.

Distansundervisningen i Näfsby skola anpassas efter elevernas ålder och digitala kunskapsnivå. Eleverna har möjlighet att delta i undervisningen i realtid. Skolan kan använda sig av både datorer och lärplattor. Det är läroplattformen "Its Learning" som används som verktyg och "Wilma" som kommunikationskanal till hemmen.

5 Stöd för lärande och skolgång

Stöd för lärande och skolgång innefattar lösningar för skolan som helhet, för vissa grupper och för enskilda elever i behov av stöd. Varje elev i grundskolan har rätt till adekvat handledning och stöd. Tidiga insatser för att stöda elevens lärande är viktiga. Eleven ska få tillräckligt stöd genast när behovet uppstår och det är därför viktigt att redan i ett tidigt skede identifiera svårigheter och andra faktorer, både tillfälliga och långvariga, som kan hindra och försvåra skolgång och lärande. Skolans ledning har ett särskilt ansvar för att stödåtgärderna organiseras, utvecklas och struktureras på ett sådant sätt att ansvarsfördelningen är tydlig för lärarkollegiet och andra berörda. Stödet för lärande och skolgång omfattar även särskilt begåvade barn som behöver större utmaningar och differentiering för att upprätthålla sin studiemotivation och utvecklas i enlighet med sin potential.

Ansvarsfördelning vid Näfsby skola- stöd för lärande och skolgång

Skolledare

Ordförande i elevhälsogruppen. Ansvarig över planering, budgetering, organisering och tydliggörande över ansvarsfördelningen när det gäller stöd för lärande och skolgång.

Klasslärarna

Ansvarar för det allmänpedagogiska stödet och stödundervisning i sin klass och grupper som läraren undervisar. Ansvarig för upprättandet av pedagogisk bedömning och åtgärdsprogram för eleverna i sin klass. Ansvarar för att undervisningen differentieras efter varje enskild elevs behov oavsett stödnivå. Deltar vid EHG möten om det finns behov av handledning eller om ärendena gäller lärarens elever.

Ämneslärarna

Ansvarar för att undervisningen differentieras efter varje enskild elevs behov och stödnivå. Ansvarig för att ge, eller ordna stödundervisning i sitt ämne.

Speciallärare

Med i elevhälsogruppen. Ger specialpedagogiskt stöd till eleverna. Ger vid behov stöd och handledning till lärare i upprättandet av pedagogiska bedömningar och åtgärdsprogram. Upprättar pedagogiska utredningar. Upprättar Individuell plan för elever som har 1–2 anpassade kurser. Handler vid behov den pedagogiska personalen.

Specialklasslärare

Ansvarar för det mångprofessionella stödet i specialklassen och klassläraransvar över eleverna i specialklassen. Ansvarar över upprättandet av individuell plan för elever i specialklassen. Gör eventuella pedagogisk bedömning och pedagogisk utredning för elever i sin klass om det finns behov. Ansvarar för att undervisningen differentieras efter varje enskild elevs behov oavsett stödnivå. Deltar vid EHG möten om det finns behov av handledning eller om ärendena gäller lärarens elever.

Kurator

Med i elevhälsogruppen och deltar om det finns behov. Ger samtalsstöd till elever.

Skolhälsovårdare

Med i elevhälsogruppen och deltar om det finns behov. Träffar elever i enlighet till elevhälsoplanen.

Skolpsykolog

Med i elevhälsogruppen och deltar om det finns behov. Ger handledning och gör utredningar.

I enlighet till grundskolelagen och Ålands läroplan kan stödet som erbjuds eleverna delas in i tre nivåer – allmänpedagogiskt, specialpedagogiskt och mångprofessionellt stöd. På Näfsby skola följer vi regelbundet upp och vid behov så anpassar vi stödet genom att öka eller minska.

5.1 Allmän pedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet riktar sig till alla elever som tillfälligt behöver stöd för sitt lärande och sin skolgång. Detta stöd ska vara en del av skolans dagliga undervisning och handledning och genomförs bland annat så att undervisningen differentieras och individualiseras. Då eleven tillfälligt, exempelvis på grund av sjukfrånvaro eller tillfälliga svårigheter, blivit efter i undervisningen ska skolan erbjuda stödundervisning.

Det allmänpedagogiska stödet är en naturlig del av lärarnas arbetssätt vid Näfsby skola och vi arbetar flexibelt för att skapa en så trygg och allsidig klassrumsmiljö som möjligt. Klassläraren ger allmänpedagogiskt stöd och vi arbetar på ett flexibelt sätt där klassläraren differentierar sin undervisning utgående från varje elevs behov. Inom det allmänpedagogiska stödet kan eleven även få specialundervisning under kortare tid. För att stödet ska vara framgångsrikt är samarbete med eleven och vårdnadshavaren en viktig del av processen.

Om vi märker att en elev hamnat efter eller av annan anledning inte mår bra, eller presterar som förut tar vi kontakt med vårdnadshavare. Klassläraren kan även ta kontakt med elevhälsogruppen (EHG) om det finns oro eller behov av handledning. Klassläraren är den som i första hand ger stödundervisning och om det inte hjälper gör klassläraren en pedagogisk bedömning som lämnas in med ärendet till EHG. Klassläraren kontaktar alltid vårdnadshavare om deras barn tas upp i EHG. Den pedagogiska bedömningen ligger som grund för diskussion angående fortsatt stöd eller utökat stöd.

5.2 Specialpedagogiskt stöd

Det specialpedagogiska stödet ordnas då det allmänpedagogiska stödet konstaterats vara otillräckligt, då elevens behov av stöd inte längre kan anses vara tillfälligt utan regelbundet och då situationen kräver flera, samtidiga stödåtgärder. Det allmänpedagogiska stöd som konstaterats ge effekt fortsätter och kompletteras med annat stöd som ges vid sidan av den allmänna undervisningen. Stödformer och arrangemang som inte ger önskad eller tillräcklig effekt avslutas.

Det specialpedagogiska stödet planeras som en helhet för eleven och är till sin karaktär mera omfattande och långsiktigt än det allmänpedagogiska stödet. Alla stödinsatser, förutom specialundervisning på heltid och anpassad lärokurs i ett ämne, kan användas. De sammantagna insatserna ska syfta till att stöda elevens lärande, skolgång och utveckling och motverka risken att problemen ökar och blir mera komplexa. Alla lärare kring eleven ska kontinuerligt samarbeta för att stöda elevens framsteg och utveckling. Metoder och material anpassas till elevens individuella behov. Eleven följer fortsättningsvis den allmänna läroplanen.

Om det allmänpedagogiska stödet inte är tillräckligt gör klassläraren en pedagogisk bedömning. Ärendet behandlas i EHG med vårdnadshavares medgivande. EHG förordar beslut om överföring till **specialpedagogiskt stöd**. Föreståndaren tar beslut om överföring till specialpedagogiskt stöd. När beslutet är taget upprättar ansvarig klasslärare ett åtgärdsprogram där stödinsatser och arbetsgång beskrivs. Åtgärdsprogrammet utarbetas i samarbete med vårdnadshavare, elev samt övriga berörda lärare. Vårdnadshavare godkänner programmet och det uppdateras av klassläraren vid behov. Åtgärdsprogrammet utvärderas en gång per termin.

5.3 Mångprofessionellt stöd

När en elev, trots att allmän- och specialpedagogiskt stöd har ordnats, riskerar att inte nå målen för grundskolans allmänundervisning ska specialläraren ta initiativ till en pedagogisk utredning. Utgående från utredningen kan skolan, om man anser att det behövs, ta fram ett utkast till individuell plan (IP). Utkastet behandlas av elevhälsogruppen som i tillämpliga delar även kan komplettera och justera planen. Syftet med detta utkast är bland annat att konkretisera för eleven och dennes vårdnadshavare vad olika anpassningar och en överföring till ett mångprofessionellt stöd kan innebära.

Med den pedagogiska utredningen och ett eventuellt utkast till den individuella planen som grund fattar grundskole- eller utbildningschefen ett förvaltningsbeslut om mångprofessionellt stöd. Om en elev har anpassad lärokurs i tre eller flera läroämnen kan ett beslut om mångprofessionellt stöd i specialklass fattas. Ärendet bereds och föredras av skolans rektor eller föreståndare. Innan beslutet ska elev, vårdnadshavare eller dennes lagliga företrädare samt eventuellt andra sakkunniga höras. Elevens vårdnadshavare ska tillräckligt tidigt få information om de olika alternativen och om förutsättningarna för fortsatta studier på gymnasialstadiet.

I det mångprofessionella stödet kan en eller flera enskilda lärokurser anpassas individuellt så att de motsvarar elevens förutsättningar och specifika behov för lärande och skolgång. Syftet med det

mångprofessionella stödet är att stöda elevens lärande, sunda tillväxt och utveckling så att det är möjligt att fullgöra grundskolan. Språklig och kulturell bakgrund, frånvaro, brist på motivation, bristfällig studieteknik eller utmaningar gällande beteende kan inte i sig vara grunder för anpassning av en lärokurs, utan eleven ska i sådana fall stödjas på andra lämpliga sätt.

Det mångprofessionella stödet kan antingen ges i elevens egentliga undervisningsgrupp eller, helt eller delvis, i en särskild inrättad undervisningsgrupp eller inom träningsundervisningen. Utöver specialundervisning på hel- eller deltid kan eleven behöva till exempel omfattande elevhälsostöd, habilitering eller annat individuellt stöd. Betydelsen av vårdnadshavarens delaktighet, ett sektorsövergripande samarbete och individuell handledning betonas. Vid behov utökar skolan användningen av den kompetens och de tjänster som social- och hälsovården tillhandahåller.

Behovet av fortsatt mångprofessionellt stöd ska granskas av den ansvariga läraren åtminstone efter årskurs två samt under årskurs sex och åtta. Om fortsatt behov av mångprofessionellt stöd genom individuellt anpassad lärokurs inte finns, ska den ansvariga läraren anhålla hos grundskole- eller utbildningschefen om att eleven överförs tillbaka allmän lärokurs. Grundskolechefen eller utbildningschefen fattar ett skriftligt beslut i ärendet.

Om det specialpedagogiska stödet inte ger önskat resultat tas eleven åter upp i EHG, med vårdnadshavarens medgivande, och fortsatta åtgärder samt eventuella anpassningar diskuteras.

Om anpassning av läroämnena blir aktuellt upprättas en pedagogisk utredning av samordnad speciallärare. I upprättande samarbetar speciallärare med klasslärare och vid behov specialklasslärare. Ett utlåtande av skolpsykolog bifogas med den pedagogiska utredningen. Vårdnadshavare ska höras. Vid hörandet är det av stor vikt att vårdnadshavare får en grundlig genomgång i hur en anpassad lärokurs påverkar barnets skolgång. Ärendet behandlas i EHG och bereds av skolföreståndare. Beslut om anpassade lärokurser tas av utbildningschefen. När beslutet är taget om överföring till **mångprofessionellt stöd** upprättar specialklassläraren en Individuell plan (IP) för varje enskilt, anpassat ämne.

Elever med anpassningar i ett eller två ämnen får sin undervisning av speciallärare eller specialklasslärare. Om eleven har anpassning i tre ämnen eller fler får eleven sin undervisning i specialklassen "Stenskär". Eleverna i "Stenskär" integreras i allmän undervisning i de praktiska ämnena.

6 Elevrådsarbete och elevdelaktighet

Skolarbetet ska grunda sig på elevens delaktighet. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla elever. Eleven ska i takt med sin ålder och mognad och med stöd och uppmuntran från skolan och hemmet ta ett allt större ansvar för sin skolgång och ges medinflytande i frågor som gäller undervisningen och lärmiljön. Eleven ska få vara med och påverka samt kontinuerligt utvärdera skolverksamheten.

För årskurserna 7–9 ska det finnas ett elevråd. Ett elevråd kan finnas även för årskurserna 1–6 och i mindre skolor kan elevrådet även vara gemensamt för åk 1–9. Elevrådet ska bestå av elevrepresentanter från varje klass eller årskurs och elevrådet ska inom sig utse en ordförande och en sekreterare. Arbetet i elevrådet ska vara en övning i demokratiskt beslutsfattande och ansvarstagande och ska handledas av en utsedd lärare eller annan pedagogisk personal. Elevrådet ska ges möjlighet till ökat elevinitiativ vad gäller skolans undervisning och övrig verksamhet. Elevrådet ska få ge synpunkter på de delar av skolans arbetsplan, trivselstadgan och andra beslut som direkt påverkar elevernas skolgång. Elevrådet ska ges möjlighet att framföra sina synpunkter innan besluten fattas av den ansvariga nämnden i kommunen. Elevrådshandledaren ska handleda och stöda elevrådet så att de har verkliga möjligheter att förstå och utföra sitt uppdrag. Elevrådsrepresentanter ska få den ledighet som behövs från skolan för att utföra uppdraget samt vid behov kompensation för den undervisning som eleven går miste om i form av stödundervisning och individuell handledning.

Elevrådet finns till för alla elever på skolan. Elevrådet är en plats för elevens röst och alla elever på skolan ska känna sig välkomna att komma med ärenden och frågor till elevrådet. Genom ett bra elevrådsarbete finns möjlighet att påverka och göra skillnad på den egna skolan. Det primära syftet med elevrådet är att eleverna ska kunna vara genuint delaktiga och känna att deras röst blir hörd.

Elevrådet i Näfsby skola sammanträder en gång per månad. Elevrådet föregås av ett klassråd. Klasserna 1–6 har två representanter i elevrådet. Elevrådet leds av en lärare. Elevrådet deltar i förberedelser av olika evenemang som ordnas i skolan samt tillfrågas då beslut ska tas som berör elevernas skoldag. Elevrådet har en central roll i utvecklande av skolans verksamhet.

7 Timfördelning

I landskapsförordningen om barnomsorg och grundskola har en timfördelning för alla grundskolor i landskapet fastställts. I läroplanen finns en rekommendation om hur timmarna ska fördelas mellan de olika ämnena och årskurserna. Rekommendationen ska följas på alla skolor där det är möjligt. Där det är organisatoriskt och ändamålsenligt att fördela timmarna på annat sätt kan det göras men med en motivering som ska bifogas i arbetsplanen. I rekommendationen om timfördelningen har särskild vikt lagts vid att alla läroämnena ska finnas på varje årskurs.

Ämne/ Årskurs	1	2	3	4	5	6	1-6
Svenska/svenska som andraspråk	7	7	6	5	5	5	35
Matematik	4	4	4	4	4	5	25
Miljö- och naturkunskap							18
Omgivningskunskap	2	2	3	3	-	-	11
Biologi	-	-	-	-	1	1	2
Geografi	-	-	-	-	1	1	2
Fysik	-	-	-	-	1	1	2
Kemi	-	-	-	-			
Hälsokunskap	-	-	-	-	1	0	1
Samhällsorientering							12
Religion och livsåskådningskunskap	1	1	2	1	1	1	7
Historia	-	-	-	1	1	1	3
Samhällskunskap	-	-	-	-	1	1	2
Konst- och färdighetsämnen							42 (32+10)
Musik	1	1	1	1	1	1	6
Bildkonst	1	1	1	2	2	2	8
Slöjd	2	2	2	2	2	2	12
Idrott	2	2	3	3	3	3	16
Hemkunskap		-	-	-	-	-	-
Engelska (A1)	-	-	2	2	2	2	8
Elevhandledning							
TOTALT	20	20	24	24	26	26	140
Tillvalsämnen							4
Finska					2	2	
Tyska					2	2	
Tillvalsämne 3							
Tillvalsämne 4							
A2 språk (finska, franska, ryska, spanska, tyska)	-	-	-	-			
B2 språk (finska, franska, ryska, spanska, tyska)	-	-	-	-	-	-	
TOTALT	20	20	24	24	28	28	136– 146/150

7.1 Kursplaner tillvalsämnen

Tillvalsämnen kan vara språk eller andra ämnen och ämneshelheter som skolan erbjuder. För varje tillvalsämne ska det göras upp en ämnesdel enligt samma struktur som de övriga läroämnena där syfte, centralt innehåll och mål samt kunskapskriterier ingår.

Vårdnadshavare till elev i åk 5–6 kan välja att eleven inte ska läsa valbart A2- språk. Eleven erbjuds möjlighet till undervisning i områden som eleven har behov av. Alternativet till undervisningen i A2- språk beskrivs i skolans arbetsplan och kan bedömas i betyget med deltagit.

Fokuset för undervisningen för elever som inte väljer språk ligger på att stärka elevens läsning, studieteknik och hur de ska lägga upp sina läxor och sitt skolarbete.